

UDENRIGSMINISTERIET
Center for Europa og Nordamerika

EKN, sagsnr.: 2019-317
Den 9. januar 2019

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 21. januar 2019

SAMLENOTAT

1. Desinformation	2
2. EU-LAS.....	4
3. EU-ASEAN.....	6

1. Desinformation

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en drøftelse af udfordringen fra desinformation med afsæt i EU's handlingsplan til imødegåelse af desinformation og særligt planens eksterne dimension med fokus på EU's østlige og sydlige naboer samt det vestlige Balkan.

2. Baggrund

Der ventes en drøftelse af særligt den eksterne dimension af arbejdet med desinformation med afsæt i Europa-Kommissionens og EU's Høje Repræsentants fælles handlingsplan mod desinformation af den 5. december 2018. Der fandt en drøftelse sted af en koordineret indsats mod desinformation på rådsmødet for almindelige anliggender den 8. januar 2019.

Handlingsplanen blev budt velkommen af Det Europæiske Råd den 14. december 2018. Det Europæiske Råd vedtog konklusioner, hvoraf det bl.a. fremgår, at desinformation er en akut og strategisk udfordring for vores demokratiske systemer. Der lægges op til, at der aflægges rapport om handlingsplanens implementering til Det Europæiske Råd i marts 2019.

Handlingsplanen fastslår, at trusselsvurderinger udgør grundlaget for arbejdet med desinformation. Handlingsplanen peger entydigt på Rusland som den største trussel på området i kraft af landets systematiske kampagner i større skala, som har strategiske implikationer og indgår i en bredere hybridkonfrontation med vestlige lande, herunder EU's medlemsstater.

Handlingsplanen indeholder en række tiltag i forhold til en ekstern dimension, som hovedsagligt har fokus på at styrke indsatsen mod desinformation i EU's østlige og sydlige nabolag samt på Vestbalkan. Arbejdet med at udstille desinformation i nabolandene ses som komplementært til at tackle problemet inden for EU.

Handlingsplanen indeholder fire indsatsområder: Forbedret detektion, koordineret indsats, inddragelse af onlineplatforme og øget bevidstgørelse. Den lægger bl.a. op til tilførsel af flere specialiserede ansatte og dataanalyseredskaber til bl.a. Den Fælles Udenrigstjenestes enhed for strategisk kommunikation (StratCom Task Force Øst, Syd og Vestbalkan) og EU-delegationerne i nabolandene. Europa-Kommissionen og Den Høje Repræsentant vil i samarbejde med medlemsstaterne styrke den strategiske kommunikation i nabolandene. Der opfordres til, at "East StratCom" fastholder sit eksisterende brede mandat, mens mandaterne for de resterende to "StratCom Task Forces" genovervejes i lyset af den stigende desinformationstrussel i de sydlige nabolande og på Vestbalkan.

3. Formål og indhold

Der forventes en drøftelse af opfølgningen på EU's fælles handlingsplan til imødegåelse af desinformation, med særligt fokus på den eksterne dimension. De relevante EU-institutioner forventes at orientere om deres fremskridt i implementeringen af handlingsplanen. Der forventes bred opbakning fra EU-kredsen til dette arbejde.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

I forlængelse af rådskonklusionerne fra Det Europæiske Råd 14. december 2018 forventes der bred opbakning til opfølgningen på handlingsplanen fra EU's medlemsstater.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side vurderes handlingsplanen fint at afspejle danske holdninger og interesser fsva. udfordringen fra desinformation, herunder særligt – som udlagt i rådskonklusionerne fra Det Europæiske Råd – den trusselsbaserede tilgang til arbejdet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Handlingsplanen til imødegåelse af desinformation er forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 12. december 2018 ifm. statsministerens samlede forelæggelse af Det Europæiske Råd 13.-14. december 2018. Derudover har den koordinerede indsats til imødegåelse af desinformation været forelagt (skriftligt) for Folketingets Europaudvalg til orientering den 20. december 2018 i forbindelse med forelæggelsen af rådsmødet (almindelige anliggender) 8. januar 2019.

2. EU-LAS

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) ventes en forberedende drøftelse af udenrigsministermødet mellem EU og LAS (Den Arabiske Liga) i Bruxelles den 4. februar 2019 forud for EU-LAS-topmødet den 24.-25. februar. Der ventes generel enighed om, at EU-LAS-møderne er en vigtig ramme for EU til at drøfte bl.a. terrorbekæmpelse, migration, anti-radikalisering, menneskerettigheder, regional sikkerhed og jobskabelse med lande fra en region, der har direkte betydning for udviklingen i Europa. Herudover forventes en tidlig drøftelse af håndteringen af uafklarede spørgsmål om deltagelsen fra Den Arabiske Ligas side fra Syrien og Sudan.

2. Baggrund

Den 4. februar 2019 afholdes et udenrigsministermøde mellem EU og LAS (Den Arabiske Liga) i Bruxelles, som optakt til et EU-LAS-topmøde den 24.-25. februar 2019 i Egypten. Topmødet er det første møde på stats- og regeringschefsniveau mellem de to organisationer.

EU-LAS-møderne afholdes på et bagtæppe af langstrakte konflikter og dybe humanitære kriser i Syrien og Yemen, regionale spændinger mellem især Iran og Saudi Arabien, en fastlåst mellemøstlig fredsproces og fortsatte udfordringer for respekten for menneskerettigheder, terrorbekæmpelse og anti-radikalisering i den bredere region. I det lys er EU-LAS-møderne en vigtig ramme for EU til at drøfte en række væsentlige spørgsmål med direkte betydning for Europa, herunder terrorbekæmpelse, migration, anti-radikalisering, menneskerettigheder, regional sikkerhed og jobskabelse.

Det er fortsat uklart, om man fra syrisk side vil søge at deltage i EU-LAS-udenrigsministermødet og -topmødet. Scenariet får generelt en kølig modtagelse i EU-kredsen, da man ikke ønsker, at eventuel syrisk deltagelse kan udlægges som en diplomatisk anerkendelse af regimet i Damaskus. Hertil kommer, at der fortsat er uklarhed om, hvorvidt Sudans præsident Bashir vil ønske at deltage i EU-LAS-topmødet – et scenarie, der ligeledes mødes med skepsis i EU-kredsen.

3. Formål og indhold

Drøftelsen på rådsmødet ventes at fokusere på EU-landenes prioriteter for EU-LAS-udenrigsministermødet og hovedelementerne i en mulig sluterklæring fra mødet. Herudover ventes drøftelsen at fokusere på udestående spørgsmål om Syriens eventuelle deltagelse på både udenrigsministermødet og topmødet samt niveauet for Sudans deltagelse på topmødet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes generel enighed om, at EU-LAS-udenrigsministermødet bl.a. bør adressere terrorbekæmpelse, anti-radikalisering, migration, menneskerettigheder, regional sikkerhed og jobskabelse. Hertil ventes der enighed om, at en evt. sluterklæring håndterer alle regionale aspekter på balanceret vis. Der ventes desuden enighed om, at evt. syrisk deltagelse på udenrigsministermødet og topmødet bør håndteres med blik for risikoen for, at deltagelsen kan udlægges som en diplomatisk anerkendelse af Assad-regimet i Damaskus. Tilsvarende forventes der fra flere EU-medlemslande en skepsis over for evt. deltagelse af Sudans præsident Bashir på EU-LAS-topmødet i slutningen af februar.

10. Regeringens generelle holdning

Der kan fra dansk side bakkes op om, at EU-LAS-møderne bør adressere EU-prioriteter herunder migration, terrorbekæmpelse, anti-radikalisering, menneskerettigheder, regional sikkerhed og jobskabelse. Herudover bakkes op om, at syrisk deltagelse og niveauet for Sudans deltagelse må være genstand for en nøje EU-drøftelse. Regeringen mener, at man må undgå at sende signaler om en diplomatisk anerkendelse af regimet i Damaskus. Regeringen forholder sig dertil skeptisk til eventuel deltagelse af Sudans præsident Bashir. Endelig finder regeringen det nødvendigt, at eventuelle sluterklæringer adresserer alle regionale aspekter på balanceret vis.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

3. EU-ASEAN

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Som optakt til det 22. EU-ASEAN-udenrigsministermøde, der finder sted i Bruxelles den 21. januar 2019 vil der samme dag være en drøftelse på rådsmødet (udenrigsanliggender) om EU's engagement med ASEAN, ligesom der er lagt op til vedtagelse af rådskonklusioner herom. Drøftelsen sker i lyset af udsigten til etableringen af et strategisk partnerskab mellem EU og ASEAN samt Asiens stadig vigtigere globale vægt.

2. Baggrund

FAC-drøftelsen sker umiddelbart forud for afholdelsen af det 22. EU-ASEAN-udenrigsministermøde, som finder sted i Bruxelles samme dag. Sidstnævnte forventes at munde ud i en fælles erklæring om bl.a. etableringen af et strategisk partnerskab mellem EU og ASEAN. Erklæringen forventes at reflektere hensigten om styrket samarbejde på en række områder af fælles interesse, herunder sikkerhed, bæredygtig konnektivitet, handel og økonomi samt globale udfordringer, inkl. klimaforandringerne.

Der er i EU-kredsen bred opbakning til en styrkelse af samarbejdet med ASEAN, hvilket ikke mindst skyldes Asiens stadig større betydning i et globalt perspektiv. EU har en interesse i at engagere sig med og støtte op om ASEAN som en samlende og stabiliserende regional samarbejdsstruktur, ligesom EU og ASEAN har en fælles interesse i regelbaseret international orden og et multilateralt handelssystem. Samtidig vil en opgradering af det politiske forhold komplementere og forbedre mulighederne for at udbygge de allerede eksisterende og gode økonomiske bånd. Mens demokratiske principper og værdier er under stigende pres i nogle af ASEAN-landene, forventes den mere regelmæssige interaktion på højt politisk niveau, som et strategisk partnerskab vil danne rammen for, at forbedre mulighederne for at have en konkret dialog om udviklingen. Fra EU's side er der et ønske om at øge ikke mindst det sikkerheds- og forsvarsrelaterede engagement med ASEAN, idet en større europæisk tilstedeværelse i den regionale sikkerhedsarkitektur ses som vigtig for varetagelse af EU's politiske og sikkerhedsmæssige interesser i en region, der også kendetegnes af strategiske friktioner og konflikter. Konkret har man bl.a. ønsket at deltage i ASEAN Regional Forum, East Asia Summit (EAS) og ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus (ADMM+).

Fra ASEAN-landenes side skal styrkelsen af forholdet til EU bl.a. ses som et forsøg på at skabe større strategisk balance i regionen ikke mindst i lyset af stigende rivalisering mellem USA og Kina. Samtidig er det fortsat uklart, hvor stor en rolle ASEAN konkret ønsker, at EU skal spille i regionen, og man har f.eks. endnu ikke bekræftet EU's deltagelse i East Asia Summit – noget som EU ellers tidligere har sat som en forudsætning for etableringen af et strategisk partnerskab. Derfor har EU nu valgt en mere trinvis tilgang, hvor indgåelsen af det strategiske partnerskab bl.a. ses som et skridt på vejen ift. fremtidig deltagelse ved EAS.

3. Formål og indhold

Som optakt til det 22. EU-ASEAN-udenrigsministermøde vil FAC drøfte EU's fremtidige engagement med ASEAN, herunder også samarbejdets relevans i en bredere geopolitisk og global kontekst. FAC-drøftelsen giver mulighed for en intern drøftelse af de strategiske overvejelser omkring forholdet til ASEAN før man mødes med ASEAN-ministrene. Rådskonklusioner vil rammesætte det efterfølgende EU-ASEAN-udenrigsministermøde og den

fælles erklæring i kontekst af EU's bredere syn på og ambitioner for forholdet, herunder EU's interesse i og ønske om øget samarbejde om sikkerhed.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes bred opbakning til, at EU fortsat arbejder for at styrke og udbygge samarbejdet med ASEAN i kontekst af et strategisk partnerskab, herunder de politiske relationer og samarbejdet om sikkerhed samt ift. konnektivitet, handel og fælles svar på globale udfordringer.

10. Regeringens generelle holdning

Der kan fra dansk side støttes op om et styrket samarbejde mellem EU og ASEAN, herunder gennem etableringen af et strategisk partnerskab.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

EU-ASEAN-samarbejdet har senest været forelagt til orientering (skriftligt) for Folketingets Europaudvalg den 16. juni 2015.